UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus xxxiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

vẽditur infra certũ tp̃s: puta .x. annos vl'
q̃tiens ſumma fuerit oblata. Interim au
tẽ ipſe Petrꝰ ꝑcipit fructus ex fundo: vel
dat Hẽrico fundũ p̃dictum ad affictũ: ſm
rõnẽ .vj. ꝑ centũ. q̇ affictus iuſtꝰ creditur ⁊ a
me nũc ſupponitur. Scd̃o fit ſic. Petrꝰ emit
cũ p̃dicto pacto dimidiũ ipſius b. ꝓ indiui
ſo florenis q̇ngentis: ⁊ dat Henrico ad af
fictũ ſm rõnem p̃dictã. Tertio fit ſic. Pe
trus cũ p̃dicto pacto emit totum fundũ b.
q̇ngentis florenis: ⁊ dat Henrico ad affi
ctũ ſm rõnem p̃dictam. ita tñ ꝙ in tali af
fictu nõ ꝯſideratur valor fundi ſed q̃ntitas
p̃cij: ita ꝙ q̇ngenta reddũt ei triginta ⁊ nõ
plura. Et eſt idẽ ac ſi emeret directũ domi
niũ fundi valẽtis q̇ngẽta: nõ empto vtili
qđ tantundẽ valet. Quarto fit ſic. Hẽri
cus egens pecunia: vendit .lx. florenos au
ri Petro annui redditꝰ ſuꝑ fundo b. ⁊ oi
bus bonis ſuis: ⁊ p̃ciũ cõpetens ꝯſtituit:
puta mille florenoꝝ auri. ita tñ ꝙ ſi infra
certũ tp̃s vel q̃tienſcũq; reddatur ſũma p̃di
cta liberetur Hẽricꝰ a tali affictu. Quinto
fit apparenter ſic. Petrꝰ accipit fundũ b. in
pignꝰ ꝓ mille florenis: ita tñ ꝙ ſi infra cer
tũ tp̃s ſũma nõ reddatur: impignoratio ſit
vẽditio. Quia ḡ multis modis variatur ca
ſus: iuxta ſingulos enucleandꝰ eſt

Caſus xxxij.

q Veritur igitur .xxxij. Vtrum
p̃mo mõ licite fiat: Ad quod
reſpõdendo talem pono ꝯclu
ſionem. In foro ꝯſcientie ceſ
ſante omni fraude ⁊ corrupta intentione
ita ꝙ intentio emptoris ſit vere ⁊ realiter
emendi: ⁊ mallet emere abſolute q̃ȝ taliter.
Dico ꝙ caſus eſt licitus ⁊ eſt opus pieta
tis: ⁊ emptor interim licite ꝑcipit oẽs fru
ctus. Et h̃ ꝓbo rõne ſic. Nã talis emptor
ſine alicuiꝰ damno iniuſto ſeruit ꝓximo.
Nec valet dicere ꝙ damnificat venditorẽ
quia accipit fructꝰ ex fundo. Fundum em̃
dico trãſiuiſſe in dominiũ emptoris ꝑ vẽ
ditionem. Et ſi dicatur ꝙ ibi nõ fit vẽditio.
Dico ꝙ ſi abſit fraus: eſt vera vẽditio. q̃a
ꝯditio de redimẽdo nõ tollit venditionẽ:
vt pꝫ Leui. xxv. vbi dñs mãdat ꝙ oĩs
terra ꝓpli ſui vẽdatur ſub redẽptiõis ꝯditiõe
Quod inde etiã pꝫ: quia ſi rapiatur fluuio
aut ſummergatur terremotu: aut effodiatur ꝓ
metallo vel lapide: aut q̃cunq; mõ deteri
oretur: damnũ aſcribitur emptori: ſiue culpa
ſit lata ſiue leuis ſiue nulla: qđ nõ eẽt niſi
res eſſet ſua. Probo etiã auctoritate. Nã
hanc ſniam meã ſic vt expſſi intellectã ex
plicite ⁊ formaliter tenuerũt īfraſcripti do
ctores ſacri ordinis minoꝝ: vt teſtatur frater
Bernardinꝰ de Buſto ordinis eiuſdem
ſcȝ Alexã. de ales. iij. parte ſũme. ⁊ Do
naldꝰ in ſũma. ⁊ ſctũs Bernardinꝰ in ſu
is tractatibꝰ ꝯtractuũ. ⁊ dictꝰ frater Ber
nardinꝰ in q̇dã ſuo ꝯſilio. ⁊ frater Angelꝰ
de Clauatur. i. angelica. c. de vſuris. Eandẽ
tenuerũt de ordine p̃dicatoꝝ Ray. ⁊ Pi
ſanꝰ ⁊ Archie. ⁊ multi alij imo oẽs. Eã
dẽ etiã tenuit Hugo: vt refert Archid. in
c. plerieq;. xiiij. q. iij. ⁊ ſimiliter Aſtẽſ. Inno
cẽn. Hoſt. ⁊ dñs Anto. d̃ but. in c. ꝯq̃ſtꝰ
⁊ cõiter ibi oẽs canoniſte. ſicut theologi ī
iiij. di. xv. ⁊ legiſte in. l. ſi fundũ. ⁊. l. ſi a te.
C. de pactis inter empto. ⁊ vendi. Suꝑ di
cto caſu vltimate ſcripſit dñs Bartholo
meus cepolla veronenſ: q̇ d̃ hoc fere vnũ
volumẽ ꝯfecit. ⁊ tandẽ in meam ſniam ⁊
cõcluſionem ſe reſoluit: vt patet ſcd̃o caſu
ſuo: columna p̃ma. Hanc etiã ſniam ha
bes expſſe ⁊ formaliter traditã ſm iura ciui
lia: vꝫ. C. vbi ſ. i. vtraq; lege p̃dicta. Si
militer eandẽ habes ſm canones vt pꝫ in
glo. ſuꝑ c. Cõqueſtꝰ. extra d̃ vſuris. ⁊ ſuꝑ
ca. ad nr̃am. extra de empt. ⁊ vendi. Nec
obſtat tex. in dicto c. ad nr̃am. q: ibi repro
batur ꝯtractꝰ rõne doli: nõ rõne pacti de re
trouẽdendo: vt pꝫ intuẽti. Et ſic patet
concluſio.

Caſus xxxiij.

q Veritur trigeſimoter
tio Vtrũ licite fiat ſcd̃o mõ
Ad qđ dico ꝙ eſt idem iudi
cium de p̃mo ⁊ ſcd̃o modo:
vt ex ſe patet. Si tñ in vtroq; caſu p̃cium
nõ eſſet equũ: teneretur emptor augere p̃ciũ
nõ tñ reſcinderetur ꝯtractꝰ: niſi eſſet fraus
vltra dimidiũ iuſti p̃cij. Teneretur etiã ſm
aliq̇s r̃ſtituere fructꝰ ꝑceptos pro rata di
minutiõis p̃cij: vt videtur prima fronte.

ſed tñ veriꝰ ē ꝙ nõ.qꝛ ſi ↄtractꝰ tenet res
eſt ſua:⁊ ↄſeqͣ̃nť fructꝰ oĩes. Unde tene
tur ſolum de reſiduo p̃cij:⁊ dē intereſſe ſi
quod paſſus eſt vẽditoꝛ rõne illiꝰ reſidui
Sedqꝛ in vtroq; modo ↄtractꝰ fit mẽtio
de emphitheoſi:ſciendũ eſt ꝙ q̇dam dicũt
ꝙ lꝫ pactũ de retrouẽdendo ſolũ nõ faciat
p̃ſumptionẽ vſure:facit tñ ſimlʼ cũ emphi
theoſi.qꝛ duo vincula magis ligãt ꝗ̃ vnũ
tm̃:in auť.de ↄſangui.⁊ fratribꝰ vteri.§.fi
nali.C.de edicto.diui adria.l.finali.Sed
circa hoc pono duas ↄcluſiones. Prima.
Licet tibi laico dare nouiter fundũ tuuꝫ
ad affictũ ad vitam hoĩs:⁊ ad.xx.⁊.xxx.
annos:⁊ in ꝑpetuũ.Hec patet ꝑ Specu.
titu.de locatiõe.⁊ Piſa ti.emphitheoſis.
⁊ eſt tex.inſti.ď hca.⁊ ↄdu.§.adeo.cũ glo
ſa.ff.ſi ager vectigal.vľ emphithe.l.j.Et
ibi ďt Bal.⁊ Angel.ꝙ ꝓprie ſola ꝑpetua
ďr emphitheoſ.Scďa.Licꝫ tibi dare hu
ic a q̇ taliť emis:alioq̇n eſſes de bono ope
lapidandus.i.de ſeruitio quod ei exhibu
iſti taliter emendo.Hanc etiam tenet fra
ter Bernardinꝰ de Buſto.Ad motiuuꝫ
ďr ꝙ duo vincula magis ligãt:ſuppoſito
ꝙ ligẽt.Neutꝝ aũt illoꝝ ligat ſeu facit eẽ
vſurã vere in ↄſciẽtia:ſiue faciãt ſuſpicio
nẽ:ſiue non.

Caſus.xxxiij.

q Veritur triceſimoq̄r
to Utrũ licite fiat tertio mõ
Ad q̇ð dico ꝙ in h̃ eſt ma
gna difficultas ⁊ ſubtilitas.
Sciendũ eſt igiť ꝓ fundamento:ꝙ ſicut
medietas vľ alia ꝑs alicuiꝰ fundi põt poſ
ſideri ꝑ indiuiſum:ita ⁊ ꝑ indiuiſum põt
emi:vt.ſ.emať medietas h.fundi indeťmi
nate.Et ſcďo ꝙ hec ꝑs dupľr emiť aut vẽ
diť.Uno mõ abſolute.i.ſine r̃ſpectu ⁊ col
ligatiõe vel hypothecatione reſidue:ſic ꝙ
poſſeſſoꝛ alteriꝰ põt illã libere diſtrahere:
⁊ reſpectu eiꝰ ē eq̄ liber ſicut reſpectu ali
cuiꝰ fundi q̇ totꝰ ſit ſuꝰ.Alio mõ cũ apo
thecatiõe reſidue partis.ſicut ſi emať cuꝫ
iſta lege ꝙ reſidua nõ poſſit vẽdi ſine licẽ
tia emptoꝛis:vľ cũ alia obligatiõe Et q̃n
ↄmiť p̃mo mõ voceť pars abſoluta.q̃n ꝟo
ſcďo voceť pars colligata.Et tertio ſcien
duꝫ ꝙ eſt pars dimidia h.colligata:plus
valet medietate eiuſdẽ abſoluta.qꝛ ſm̃ ſe
valet tantũ q̃ntũ illa:⁊ vltra ꝗ̃ valet col
ligatio illa.qꝛ ip̃a colligatio pecunia mẽ
ſurať:cũ poſſit vẽdi ⁊ emi.Eadẽ rõne ea
dẽ ꝑs abſolute ſup̃ra valet minꝰ ſeip̃a col
ligata.Ad caſum igiť r̃ñdeo:ꝙ tripľr em
ptoꝛ intẽdit emere.ſ.aut totũ h.aut partẽ
abſolutã aut colligatã.Et tũc pono tres
ↄcluſiões. Prima.Emere totũ funduꝫ
minoꝛi p̃cio ꝗ̃ valeat ſi illa minoꝛitas ſit
vltra dimidiũ iuſti p̃cij:ↄtractꝰ ē illicitꝰ:
⁊ ſm̃ iura reſcindendꝰ:vt dictum eſt.Si
ꝟo nõ ſit vltra:eſt q̇deꝫ licitꝰ ↄtractꝰ:ſed
iniuſticia eſt in p̃cio:vt ptꝫ.Uñ teneť em
ptoꝛ augere p̃ciũ.Nec ſi poteſt deť ad af
fictũ ſm̃ rõnem dati p̃cij ⁊ nõ valoꝛis fun
di:tolliť q̇n ↄtractꝰ ſit illicitus vľ p̃ciũ ini
quũ.qꝛ poſteriꝰ nõ variat p̃us. Scďa.
Si aũt is q̇ diciť emere totũ h.nõ intẽdat
emere totũ h.ſed vnã eiꝰ partẽ abſolutam
ꝑ indiuiſum ⁊ eam det ad afficũ ſm̃ ꝓpoꝛ
tionem totius h.nulla eſt iniuſticia:vt de
ſe patet. Tertia.Si ꝟo intendit emere
partem colligatam ⁊ locare ꝓ rata totius
affictus:quod eſt emere quaſi directũ do
miniũ ſine vtili:aut plus ſoluit pro parte
colligata ꝗ̃ valeat abſoluta:aut non.Si
ſecundũ eſt q̇dem licitus ↄtractus empti
onis ⁊ locatiõis.ſed iniuſticia eſt in p̃cio.
qꝛ plꝰ valet ꝑs colligata ꝗ̃ abſoluta.Et
iſta maioꝛitas valoꝛꝫ eſt maioꝛ ⁊ minoꝛ
ſm̃ varietatem legũ municipalium ⁊ con
ſuetudinũ.Nam eſt maxima vbi nõ ſolũ
reliqua medietas diſtrahi non poteſt:ſed
etiam efficiť emptoꝛis ſi venditoꝛ nõ ſol
uit affictum.Minoꝛ ꝟo.vbi ꝑ leges mu
nicipales caueť ne vẽditoꝛ nõ ſoluẽdo per
dat de ſua parte fundi plus ꝗ̃ id q̇ð debꝫ
ſoluere ⁊ nõ ſoluit.Ubiq; ꝟo q̃nta ſit ar
bitrio boni viri.i.prudẽtis ⁊ timoꝛati di
iudicabiť.Si ꝟo p̃mũ:nulla erit iniuſti
cia:dũmõ p̃cij maioꝛitas tanta ſit q̃ntus
valoꝛ colligatiõis.Eſt aũt neceſſe ꝙ talis
emptoꝛ intẽdat emere totũ aut partẽ ab
ſolutam aut colligatã:quia inter iſta non
eſt medium.Credo tñ ꝙ boni viri raro ſic
ↄtrahant.Sed tñ iſta ſcp̃ſi vt habeať re
ſp̃õſio ad maloꝝ malicias ⁊ argutas ca
uillationes.